

HOOFDSTUK 3 NAAMGEVING, VERWANTSCHAPPEN EN DIVERSITEIT

C. van Achterberg &
T.M.J. Peeters

De verwantschap tussen wespen en mieren lijkt op het eerste gezicht niet voor de hand te liggen. Dit hoofdstuk bespreekt de verwantschappen van wespen en mieren met andere insecten, evenals de verwantschappen binnen de orde van de Hymenoptera, waartoe wespen en mieren behoren. Verder komt de naamgeving aan de orde en gaat het hoofdstuk in op de soortenrijkdom van wespen en mieren op wereldschaal en in Nederland. Het hoofdstuk besluit met een systematische naamlijst van de Nederlandse angeldragende wespen en mieren.

NAAMGEVING

Een uitgebreide inleiding op zoölogische systematiek en naamgeving is te vinden in het eerste deel van de serie Nederlandse Fauna (KLEUKERS ET AL. 1997). Deze paragraaf is een op de wespen en mieren aangepaste samenvatting hiervan.

Zoölogische naamgeving

Regels en begrippen

De wetenschappelijke namen van dier- en plantensoorten bestaan uit twee delen, respectievelijk een genus- en een soortnaam (bijvoorbeeld *Vespa crabro*). Deze 'binominale' naamgeving is in 1758 ingevoerd door de Zweedse bioloog Carolus Linnaeus. De namen zijn vaak afkomstig uit het Grieks of Latijn, en als dat niet zo is dan worden ze 'gelatiniseerd'. Voor de naamgeving van dieren zijn de regels vastgelegd in de Internationale Code voor Zoölogische Nomenclatuur (RIDE ET AL. 1999).

Voor elke soortnaam wordt een type-exemplaar aangewezen. Dit is het exemplaar aan de hand waarvan de oorspronkelijke beschrijving is opgesteld. Type-exemplaren moeten goed bewaard worden in natuurhistorische musea, zodat altijd kan worden nagegaan wat er met een bepaalde naam bedoeld wordt.

Het basisprincipe van de zoölogische naamgeving is de prioriteit: de oudste naam (sinds 1758) geldt, mits deze aan bepaalde voorwaarden voldoet. Alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld de verandering van de naam van een economisch belangrijk dier, kan door een beslissing van de Internationale Commissie voor Zoölogische Nomenclatuur van de prioriteitsregel afgeweken worden. Ze doen dat door gebruik te maken van hun 'volmacht' (Plenary Powers).

De naamgeving van de rangen vanaf superfamilie tot eventueel de ondersoort is onderworpen aan internationale regels. Zo liggen de uitgangen van de rangnamen vast voor superfamilie ('-oidea'), familie ('-idae') en subfamilie ('-inae').

Naamsveranderingen

In de systematische naamlijst elders in dit hoofdstuk is te zien dat veel soorten en genera ooit andere namen hebben gekregen die nu als synoniem beschouwd worden. De naamgeving verandert nogal eens. Deze veranderingen zijn in twee hoofdgroepen in te delen: taxonomische en nomenclatorische veranderingen. Taxonomische veranderingen zijn het gevolg van onderzoek aan de dieren zelf. Na een hernieuwde vergelijking van enkele soorten uit verschillende genera

kan bijvoorbeeld blijken dat de soorten nauw verwant zijn en daarom beter in één genus geplaatst kunnen worden. Zulke veranderingen blijven onvermijdelijk zolang het onderzoek voortduurt. Daarbij kan verschil in opvattingen tussen auteurs leiden tot het gebruik van verschillende namen voor hetzelfde organisme in verschillende publicaties. Voorbeelden zijn onder andere te vinden onder de mieren en de goudwespen, waar men recent een aantal soorten opgesplitst heeft.

Bij nomenclatorische veranderingen gaat het alleen om correcties van fouten die ontstaan zijn doordat in het verleden de regels niet goed toegepast werden. Problemen die onder andere kunnen optreden zijn het ontdekken van een oudere naam, het optreden van homoniemen (gelijke namen voor verschillende taxa), het verkeerd interpreteren van een naam doordat men geen type bestudeerd heeft, en ongeldige publicatie van de naam. Door kritisch elke naam tegen het licht te houden, en de regels eenduidig toe te passen, kan men uiteindelijk tot de gewenste stabiliteit komen, ten koste van een periode met enige instabiliteit.

Classificatie

Elke soort is ondergebracht in een hiërarchische classificatie. In tabel 1 wordt een aantal van de gebruikelijke rangen gegeven met de indeling van de hoornaar *Vespa crabro* als voorbeeld. De volgorde van deze rangen ligt vast. De rangen aangegeven met hoofdletters worden als minimum voor een indeling gezien. In het gegeven voorbeeld kunnen we zien dat de wesp een meercellig dier is; een geleedpotige; een insect dat behoort tot de orde Hymenoptera (vliesvleugeligen); we weten dat het een ploovleugelwesp is die behoort tot de familie Vespidae (de groep die de vleugels in de lengte opvouwt) en tot de subfamilie Vespinae (de groep die een nest maakt met een papieren mantel eromheen).

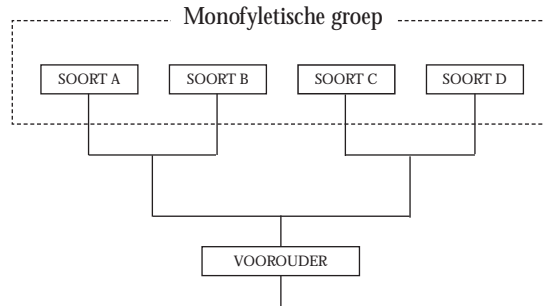
superrijk	Eukaryota (organismen met celkern)
RIJK	Animalia (dieren)
onderrijk	Metazoa (meercellige dieren)
FYLUM	Arthropoda (geleedpotigen)
subfyllum	Tracheata
superklasse	Hexapoda (zespotigen)
KLASSE	Insecta (insecten)
Infraklasse	Neoptera
ORDE	Hymenoptera (vliesvleugeligen)
suborde	Apocrita
sectie	Aculeata (angeldragers)
superfamilie	Vespoidea
FAMILIE	Vespidae (ploovleugewespen)
subfamilie	Vespinae
tribus	Vespini
GENUS	<i>Vespa</i>
subgenus	<i>Vespa</i> s.str.
SOORT	<i>V. crabro</i> (hoornaar)
ondersoort	<i>V. c. crabro</i>
vorm	n.v.t.

Tabel 1

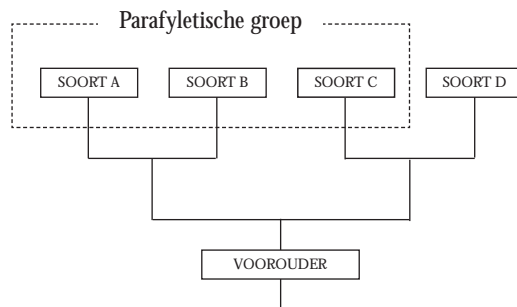
Systematische categorieën met daarin de indeling van de ploovleugelwesp *Vespa crabro* (hoornaar) weergegeven. De belangrijkste categorieën staan in hoofdletters.

Figuur 1a

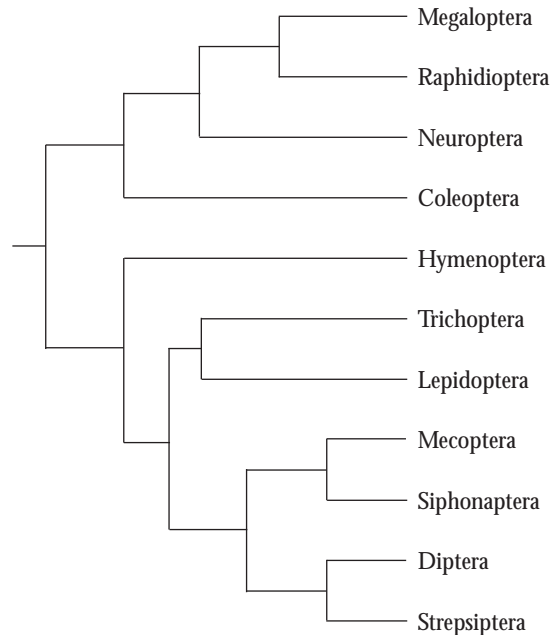
Voorbeeld van een monofyletische indeling: soort a t/m d hebben een gemeenschappelijke voorouder en horen dus tot de zelfde groep.

Figuur 1b

Voorbeeld van een parafyletische indeling: hoewel soort a t/m d een gemeenschappelijke voorouder hebben, is soort d niet in de groep opgenomen. Soort a t/m c vormen hier daarom een parafyletische groep.

Figuur 2

Verwantschappen van de holometabole insectenordes (volgens WHITING ET AL. 1997).

Tegenwoordig probeert men evolutionaire veranderingen in de classificatie van soorten tot uiting te brengen. Dit wil zeggen dat de classificatie een afspiegeling wil zijn van de fylogenetische (evolutionaire) stamboom. De principes van de fylogenetische systematiek zijn uiteengezet in vele handboeken zoals Hennig (1966), Wiley (1982) en Schuh (2000). Voor de Aculeata worden deze principes vooral vanaf Brothers (1975) toegepast.

Het tot uiting laten komen van fylogenetische inzichten heeft soms tot ingrijpende veranderingen in de oudere classificatie geleid, die overigens niet altijd door iedereen worden geaccepteerd. Het leidt ook tot grotere instabiliteit omdat niemand zeker weet hoe de evolutie is verlopen en elke reconstructie van de fylogenie dus een hypothese is, die onderhevig is aan veranderende inzichten.

Bij het omzetten van een stamboom in een classificatie dient elke groep in principe strikt monofyletisch te zijn. Dat wil zeggen dat alle nakomelingen van een voorouder in de groep moeten worden opgenomen (fig. 1a). Groepen waarbij dat niet gebeurt en waarbij een bepaalde tak niet opgenomen is, heten parafyletisch (fig. 1b). Groepen waarin de soorten van meer dan één voorouder afstammen heten polyfyletisch. Een goed voorbeeld van een parafyletische groep vormt de oude familie van de graafwespen: Sphecidae. De recente classificatie van graafwespen en bijen is ook een goed voorbeeld van een belangrijke verandering in de classificatie als gevolg van veranderde fylogenetische inzichten (zie paragraaf 'Verwantschappen binnen de Hymenoptera').

Nederlandse namen

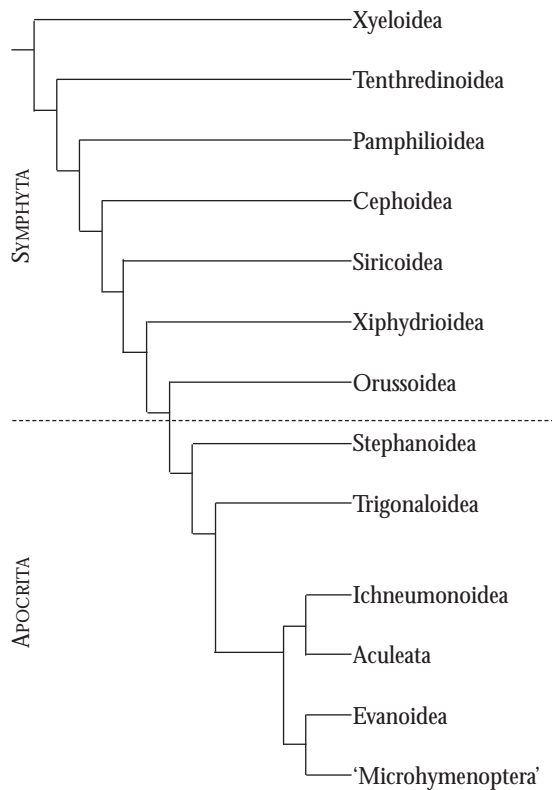
Wetenschappelijke namen worden door niet-specialisten vaak als 'moeilijk' ervaren. Voor de popularisering van wespen en mieren onder een breder publiek is het daarom wenselijk dat in ieder geval de beter herkenbare soorten een Nederlandse naam hebben. Deze namen zijn ook opgenomen in de systematische naamlijst van wespen en mieren verderop in dit hoofdstuk. Er zijn diverse genera met soorten die veel op elkaar lijken en die ook nog relatief klein zijn. Het is dan ook geen wonder dat niet elke soort een Nederlandse naam heeft. Er is naar gestreefd om de families en de genera van een Nederlandse naam te voorzien. Deze zijn gebaseerd op namen die in de literatuur circuleren, aangevuld met enkele nieuwe namen.

VERWANTSCHAPPEN

Verwantschappen met andere insecten

Wespen en mieren vallen onder de insectenorde van de Hymenoptera (vliesvleugeligen). De Hymenoptera worden algemeen als een monofyletische groep gezien. Zij behoren tot de grootste groep van de insecten: de Neoptera-Holometabola (insecten met een volledige gedaantewisseling: de larvale stadia zien er anders uit dan de volwassen dieren en er is een popstadium, zie ook het hoofdstuk *Biologie van wespen*). Traditioneel worden de Mecoptera (schorpioenvliegen) als de meest waarschijnlijke zustergroep gezien (HENNIG 1969), maar recent onderzoek geeft aan dat de Mecoptera samen met de Siphonaptera (vlooien) de Diptera (vliegen en muggen) als zustergroep hebben (WHITING ET AL. 1997). De meest recente moleculaire analyses geven aan dat de Hymenoptera apart staan van alle andere Holometabola (fig. 2). Worden ook morfologische gegevens erbij betrokken, dan zijn de Coleoptera (kevers) en de Neuropteroidea (netvleugeligen) de meest basale groepen van de Holometabola, daarna komen de Hymenoptera, gevolgd door de rest van de Holometabola (WHITING ET AL. 1997).

De oudste fossiele Hymenoptera zijn bekend uit het midden Trias (ca. 200 miljoen jaar geleden) en behoren tot de nog steeds bestaande bladwespfamilie Xyelidae (RASNITSYN 2002). De eerste Aculeata (Sphecidae s.l., Scoliididae, Pompilidae, Dryinidae, Chrysididae, Vespidae-Masarinae, Bethyridae) zijn bekend van het beneden Krijt (circa 120 miljoen jaar geleden), de tijd dat de bloemplanten zich gingen manifesteren. Mieren en andere Vespoidea zijn bekend sinds het boven Krijt en er zijn fossiele bijen gevonden die ca. 65 miljoen jaar oud zijn (ENGEL 2001, KUKALOVÁ-PECK 1991, RASNITSYN 1988).

Verwantschappen binnen de Hymenoptera

Hoofdgroepen binnen de Hymenoptera

De Hymenoptera bestaan uit twee hoofdgroepen (fig. 3): de relatief soortenarme en onnatuurlijke verzamelgroep van Symphyta (blad-, hout- en halmwespen), die geen duidelijke wespentaille bezitten, en een natuurlijke groep met meer dan 95% van de soorten, de Apocrita (= de dieren met een taille). De Apocrita bestaan hoofdzakelijk uit parasitaire wespen (sluipwespen of parasitoiden), maar sommige zijn weer fytofaag geworden (d.w.z. eten levend plantaardig materiaal), waarvan de galwespen de bekendste vertegenwoordigers zijn. De grootste groep (en één van de meer basale groepen) zijn de ichneumonoïde sluipwespen. Deze sluipwespen hebben meer cellen in de voorvleugel dan de meeste andere parasitaire wespen en zijn vaak groter. Binnen de stamgroep van de ichneumonoïde sluipwespen zijn de Aculeata (letterlijk: angeldragers) ontstaan.

Hoofdgroepen binnen de Aculeata

De Aculeata bestaan uit drie grote groepen (superfamilies): de goudwespachtigen (Chrysoidea), de ploovleugelwespachtigen (Vespoidea, inclusief de mieren) en de bij-achtigen (Apoidea, inclusief bijen en graafwespen). De Chrysoidea vormen de meest basale groep van de Aculeata (fig. 4). Tabel 2 geeft een overzicht van alle families van de Aculeata, met aanduiding van het aantal soorten wereldwijd en in Nederland. In fig. 5a-n wordt van elke in Nederland voorkomende familie een voorbeeld gegeven.

Verwantschap van bijen met graafwespen

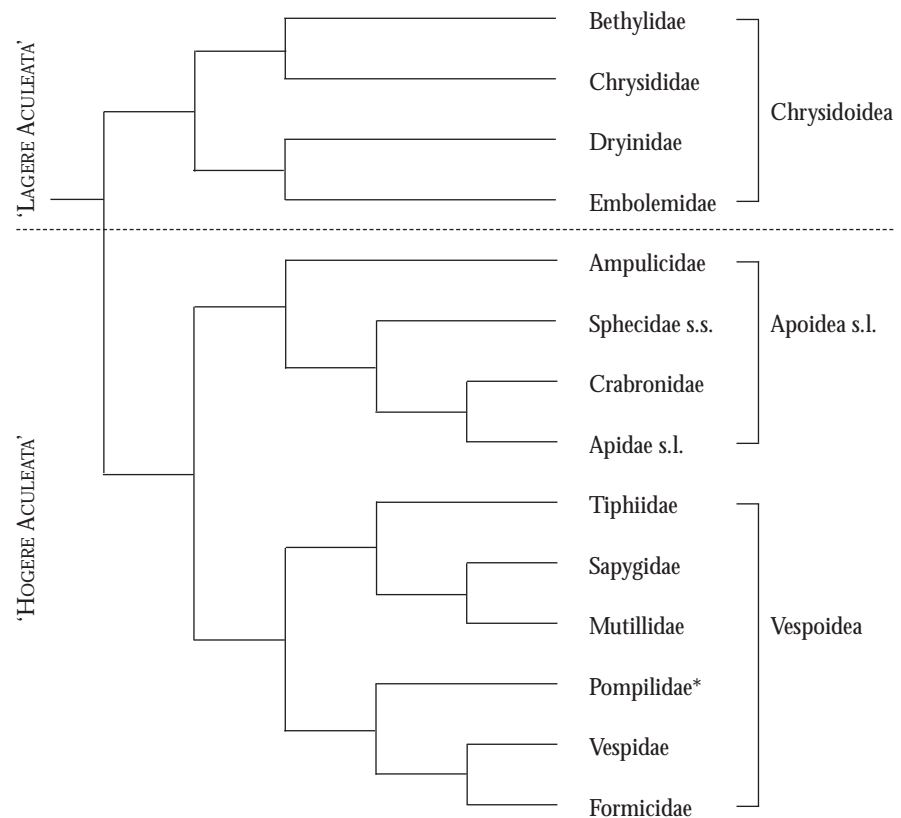
Zoals uit de voorgaande paragraaf blijkt, vormen bijen volgens de huidige inzichten samen met de graafwespen de superfamilie Apoidea. Vroeger werd hier anders over ge-

acht: bijen werden toen afzonderlijk van de graafwespen in een eigen superfamilie geplaatst. Uit onderzoek bleek echter dat de larven van bijen bepaalde afgeleide kenmerken gemeen hebben met een deel van de graafwespen. Dit wees op een ontwikkeling van de bijen als een zijtak binnen de graafwespen. Nader onderzoek, ook moleculair, bevestigde dit. Het gevolg is dat de bijen (superfamilie Apoidea in de oude zin) slechts een familie (Apidae) vormen binnen de grote groep van bijen en graafwespen (superfamilie Apoidea in moderne zin).

Daarnaast worden de graafwespen opgesplitst in enkele basale groepen, de Sphecidae in nieuwe zin en de Ampulicidae, en twee afgeleide families, de Crabronidae en de Apidae. Aangezien de oude superfamilie Apoidea (bijen en hommels) ontstaan is als zijlijn van de hoofdgroep binnen de Sphecidae, behoren de bijen er in opgenomen te worden, anders ontstaat er een parafyletische groep. Om dat te vermijden worden de Sphecidae thans gesplitst in diverse monofyletische groepen. Deze opvatting, zoals is voorgesteld door Melo (1997, 1999) en Brothers (1999), wordt in dit boek gevolgd.

DIVERSITEIT

De Hymenoptera vormen de grootste orde van het dierenrijk als rekening gehouden wordt met de vele onbeschreven soorten; als alléén naar het aantal beschreven soorten gekeken wordt, dan vormen de kevers de grootste orde. Uit onderzoek in de tropen en in West-Europa blijkt dat tussen de 25-35% van de soorten insecten tot de Hymenoptera behoort (STORK, 1988). De laagste schatting van het aantal insectensoorten is zes tot negen miljoen, dus mogelijk zijn er twee tot drie miljoen soorten Hymenoptera, waarvan er nog maar ruim 110.000 beschreven zijn. Tabel 2 geeft een overzicht van alle families

Figuur 3

Verwantschappen van de secties en basale superfamilies van de Hymenoptera (naar RONQUIST ET AL. 1999).

Figuur 4

Verwantschappen van de families van de Hymenoptera-Aculeata voor zover voorkomend in Nederland (naar RONQUIST ET AL. 1999).

* De plaatsing van de Pompilidae is onzeker; mogelijk is het de zuster-groep van de Apoidea s.l.

Naam taxon		Soortenaantal	
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wereld (schatting aantal beschreven soorten)	Nederland
Chrysoidea			
Plumariidae		20	0
Scolecbythidae		<10	0
Bethylidae	platkopwespen	2200	13
Chrysididae	goudwespen	3000	52
Sclerogibbidae		<20	0
Dryinidae	tangwespen	1420	40
Embolemyidae	peerkopwespen	39	2
Vespoidea			
Sierolomorphidae		10	0
Tiphidae	keverdoders	2000	5
Sapygidae	knotswespen	90	4
Mutillidae*	mierwespen	8000	3
Pompilidae	spinnendoders	5000	66
Rhopalosomatidae		40	0
Bradynobaenidae		200	0
Formicidae	mieren	8800	61
Scoliidae	dolkwespen	300	0
Vespidae	plooi vleugelwespen	4200	54
Apoidea			
Ampulicidae	kakkerlakkendoders	200	1
Heterogynidae		5	0
Sphecidae s.s.	langsteelgraafwespen	730	6
Apidae s.l.	bijen	20.000	338
Crabronidae	graafwespen	8000	162
TOTAAL		ca. 64300	807

*: Inclusief de Myrmosinae of pseudomierwespen die door Brothers (1975) bij de Mutillidae gerekend worden, maar er zijn ook argumenten om deze groep als afzonderlijke familie te behandelen.

Tabel 2
De families van de Aculeata gerangschikt per superfamilie, met aanduiding van het aantal beschreven soorten op de wereld en het aantal uit Nederland bekende soorten.

binnen de Aculeata, met schattingen van het totale aantal beschreven soorten en het aantal soorten in Nederland.

NAAMLIJST VAN DE NEDERLANDSE ACULEATA (EXCLUSIEF APIDAE S.L.)

In deze naamlijst zijn alleen soorten opgenomen die in Nederland in de vrije natuur zijn gevonden en hier kunnen overleven. Daarnaast zijn er enkele angeldragende wespen en diverse mieren die zich vele jaren succesvol binnenshuis weten te handhaven in bijvoorbeeld musea, tuincentra, dierentuinen etc., maar die rekenen we niet tot de Nederlandse fauna en deze worden hier dan ook niet genoemd.

De superfamilies, families en subfamilies worden in systematische volgorde gegeven. We volgen daarbij de verwantschapsrelaties zoals uitgewerkt in Brothers (1975), Brothers & Carpenter (1993), Carpenter (1999), Brothers (1999) en Melo (1999). Omdat stevig onderbouwde classificaties onder het niveau van subfamilies (tribus, subtribus etc.) voor de meeste families ontbreken, zijn de genera, subgenera en soorten in deze naamlijst in alfabetische volgorde onder de subfamilies geplaatst. De in het verleden veel gebruikte namen voor genera of soorten die synoniemen bleken te zijn bij

de huidige indeling, zijn in chronologische volgorde weer gegeven.

Recent afgevoerde soorten

Enkele voor de Nederlandse fauna gepubliceerde namen hebben we om bepaalde redenen niet in deze naamlijst opgenomen. Deze soorten worden hieronder kort per familie besproken.

Bethylidae

- *Isobrachium nigricorne* (Nees, 1834)

Snellen van Vollenhoven (1873) noemt *Isobrachium nigricorne* (Nees, 1834) voor Nederland. In de collectie van het Natio-

5e

5j

5f

5k

5g

5l

5h

5m

5i

5n

Figuur 5

Voorbeelden van vertegenwoordigers van elke in Nederland voorkomende familie van de Aculeata.

5a
Platkopwespen (Bethyridae):
Epyris brevipennis

5b
Goudwespen (Chrysididae):
Hedychrum rutilans

5c
Tangwespen (Dryinidae):
Gonatopus clavipes

5d
Peerkopwespen (Embolemidae):
Embolemus ruddii

5e
Keverdoders (Tiphidae):
Tiphia sp.

5f
Knotswespen (Sapygidae):
Sapygina decemguttata

5g
Mierwespen (Mutillidae):
Mutilla europaea

5h
Spinnendoders (Pompilidae):
Epsyron rufipes

5i
Mieren (Formicidae):
Formica truncorum

5j
Plooiwingswespen (Vespidae):
Vespula germanica

5k
Kakkerlakkenwespen (Ampulicidae): *Dolichurus corniculus*

5l
Langsteelgraafwespen (Sphecidae s.s.):
Ammophila sabulosa

5m
Bijen (Apidae s.l.): *Andrena vaga*

5n
Graafwespen (Crabronidae):
Cerceris rybyensis

naal Natuurhistorisch Museum (RMNH) te Leiden konden geen dieren onder deze naam worden teruggevonden.

- *Laelius pedatus* Say, 1836

Deze Zuid-Amerikaanse soort is sinds 1996 binnenshuis in Amsterdam en Zoetermeer aangetroffen (MAYHEW & HEITMANS 2000). De belangrijkste gastheer, *Trogoderma angustum* (Coleoptera: Dermestidae), is eveneens van Zuid-Amerikaanse oorsprong. Deze kever is sinds 1975 uit Europa bekend en verspreidt zich in hoog tempo. *Laelius pedatus* is op naam te brengen met Evans (1978).

Formicidae

- *Camponotus vagus* (Scopoli, 1763)

In de Kennemerduinen handhaaft zich al vele jaren een geïntroduceerde kolonie van deze niet-inheemse soort. Meer hierover is te lezen in de genustekst van *Camponotus*.

- *Formica lemani* Bondroit, 1917

Deze soort is gemeld voor Nederland, maar de vondst kon niet geverifieerd worden. Zie de genustekst van *Formica* voor meer informatie hierover.

- *Leptothorax nigriceps* Mayr, 1855

Deze soort is gemeld voor Nederland, maar beide vondsten hebben betrekking op een andere soort. Zie de genustekst van *Leptothorax* voor meer informatie hierover.

Pompilidae

- *Batazonus lacerticida* (Pallas, 1771)

Koornneef (1933) meldt *Batazonus lacerticida* (Pallas, 1771) als nieuw voor de Nederlandse fauna op basis van twee exemplaren in de collectie van de Universiteit Wageningen. Er bestaat echter twijfel of deze dieren in Nederland werden verzameld. De soort komt voor in Oost-Europa.

Vespidae

- *Allodynerus floricola* (de Saussure, 1853)

Bekend van slechts één melding uit de literatuur: een

vrouwtje uit Dieren op 25 augustus 1922 (KOORNNEEF 1925). De beschrijving van Koornneef bevat alleen kleurkenmerken, die echter even goed gelden voor *A. delphinalis* als voor *A. floricola*. Het ontbreken van de gele vlekken op het tweede tergiet is een kenmerk van *A. delphinalis*. Tevens was de zeer verwante *Allodynerus delphinalis* nog niet opgenomen in de meeste determinatietabellen die Koornneef gebruikte. Vandaar de moeilijkheden die Koornneef tegenkwam bij het op naam brengen van zijn exemplaar. Het exemplaar kon tot op heden niet worden teruggevonden in Nederlandse collecties en we zien dan ook geen aanleiding om deze soort op de Nederlandse naamlijst te handhaven.

- *Parodontodynerus ephippius ephippius* (Klug, 1817)

In de collectie van het Zoölogisch Museum Amsterdam is een mannetje van deze Zuid-Europese soort aanwezig met als vindplaats 'Bergen Zeeduin' en als datum 17 juli 1994. De verzamelaar (Henny Wiering) kon zich de vangst niet herinneren, zodat een verwisseling van etiketten niet uitgesloten kan worden.

- *Symmorphus angustatus* (Zetterstedt, 1838)

Bekend van een literatuuropgave van een exemplaar op 5 juni 1897 in Laag-Soeren (WILCKE 1952). Dit exemplaar kon tot op heden niet worden teruggevonden. Mogelijk betreft het hier *Symmorphus bifasciatus*. Voorlopig zien we geen aanleiding deze soort op de Nederlandse lijst te handhaven.

Het is overigens mogelijk dat de soort alsnog in ons land opduikt, daar het verspreidingsgebied tot aan Nederland loopt (CUMMING 1989).

Crabronidae

- *Crossocerus barbipes* (Dahlbom, 1845)

Deze holarctische soort heeft in Europa een boreo-alpiene verspreiding. Zij komt voor in gematigd koude streken en berggebieden. De soort is vermeld uit Winterswijk in 1922 (BOUWMAN 1930), maar het betreffende exemplaar is niet terug te vinden en waarschijnlijk foutief gedetermineerd.

	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM		WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM
	var. <i>caputaureum</i> Trautmann & Trautmann, 1919			<i>A. albidicolle</i> Kieffer, 1905	
GENUS	<i>HEDYCHRUM</i> Latreille, 1802	zandgoudwespen		<i>A. arcuatum</i> Kieffer, 1905	
	<i>H. gerstaeckeri</i> Chevrier, 1869			<i>A. brachycerum</i> (Dalman, 1823)	
	<i>H. nobile</i> (Scopoli, 1763)			<i>A. ephippiger</i> (Dalman, 1818)	
	= <i>H. lucidulum</i> (Fabricius, 1775)			<i>A. exiguum</i> (Haupt, 1941)	
	var. <i>niemelai</i> Linsenmaier, 1959			<i>A. flavicorne</i> (Dalman, 1818)	
	= <i>H. aureicolle</i> Mocsáry, 1889			<i>A. fulviventre</i> (Haliday, 1828)	
	<i>H. rutilans</i> Dahlbom, 1854			<i>A. gaullei</i> Kieffer, 1905	
	= <i>H. intermedium</i> auct. nec (Dahlbom, 1845)			var. <i>gaullei</i> Kieffer, 1905	
	var. <i>micans</i> Trautmann & Trautmann, 1919			var. <i>cameroni</i> Kieffer, 1905	
GENUS	<i>HOLOPYGA</i> Dahlbom, 1845	knikadergoudwespen		var. <i>rufulocolle</i> (Chitty, 1908)	
	<i>H. australis</i> Linsenmaier, 1959			<i>A. infectum</i> (Haliday, 1837)	
	= <i>H. inflammata</i> auct. nec (Förster, 1853)			<i>A. japonicum</i> Olmi, 1984	
	= <i>H. ignicollis</i> auct. nec Dahlbom, 1854			<i>A. jurineanum</i> Latreille, 1809	
	<i>H. generosa</i> (Förster, 1853)			var. <i>brevicorne</i> (Dalman, 1818)	
	= ? <i>H. fastuosa</i> (Lucas, 1849)			var. <i>marginatum</i> Kieffer, 1905	
	= <i>H. ovata</i> Dahlbom, 1854			<i>A. pinetellum</i> de Rond, 1998	
GENUS	<i>OMALUS</i> Panzer, 1801	kogelgoudwespen		<i>A. pubicorne</i> (Dalman, 1818)	
	<i>O. aeneus</i> (Fabricius, 1787)			var. <i>lucidus</i> (Haliday, 1828)	
	var. <i>puncticollis</i> (Mocsáry, 1887)			<i>A. reticulatum</i> Kieffer, 1905	
	= <i>O. chevrieri</i> (Tournier, 1877)			<i>A. scapulare</i> (Haliday, 1837)	
	<i>O. biaccinctus</i> (du Buysson, 1892)			<i>A. tripartitum</i> Kieffer, 1905	
GENUS	<i>PHILOCTETES</i> Abeille de Perrin, 1879	kogelgoudwespen	GENUS	= <i>A. kiefferi</i> (Chitty, 1908)	
	<i>P. bidentulus</i> (Lepeletier, 1806)			<i>LONCHODRYINUS</i> Kieffer, 1905	veldtangwespen
	<i>P. truncatus</i> (Dahlbom, 1831)			= <i>Prenanteon</i> Kieffer, 1913	
GENUS	<i>PSEUDOMALUS</i> Ashmead, 1902	kogelgoudwespen		<i>L. ruficornis</i> (Dalman, 1818)	
	<i>P. auratus</i> (Linnaeus, 1758)			var. <i>ruficornis</i> (Dalman, 1818)	
	= <i>P. gloriosus</i> (Fabricius, 1793)			var. <i>basalis</i> (Dalman, 1818)	
	var. <i>triangulifer</i> (Abeille de Perrin, 1877)			var. <i>frontalis</i> (Dalman, 1818)	
	<i>P. pusillus</i> (Fabricius, 1804)		Subfamilie	Dryininae	
	= <i>P. minutus</i> (Wesmael, 1839)		GENUS	<i>DRYINUS</i> Latreille, 1804	kraagtangwespen
	<i>P. violaceus</i> (Scopoli, 1763)			= <i>Chelothelius</i> Reinhard, 1863	
	= <i>P. coeruleus</i> (Dahlbom, 1831)			= <i>Paradryinus</i> R.C.L. Perkins, 1905	
GENUS	<i>PSEUDOSPINOLIA</i> Linsenmaier, 1951			= <i>Mesodryinus</i> Kieffer, 1906	
	<i>P. neglecta</i> (Shuckard, 1836)			= <i>Richardsdryinus</i> Móczár, 1965	
GENUS	<i>SPINOLIA</i> Dahlbom, 1854			= <i>Alphadryinus</i> Olmi, 1984	
	<i>S. unicolor</i> (Dahlbom, 1831)			<i>D. collaris</i> (Linnaeus, 1767)	
GENUS	<i>TRICHRYISIS</i> Lichtenstein, 1876	drietandgoudwespen		<i>D. niger</i> (Kieffer, 1904)	
	<i>T. cyanea</i> (Linnaeus, 1758)			= <i>D. brittanicus</i> (Richards, 1939)	
FAMILIE	DRYINIDAE	TANGWESPEN	Subfamilie	Gonatopodinae	
Subfamilie	Aphelopinae		GENUS	<i>ECHTHRODELPHAX</i> R.C.L. Perkins, 1903	
GENUS	<i>APHELOPUS</i> Dalman, 1823	neteltangwespen		<i>E. italicus</i> Olmi, 1984	gevlugelde miertangwesep
	<i>A. atratus</i> (Dalman, 1823)		GENUS	<i>GONATOPUS</i> Ljungh, 1810	miertangwespen
	<i>A. camus</i> Richards, 1939			= <i>Dicondylus</i> Haliday, 1829-30	
	<i>A. melaleucus</i> (Dalman, 1818)			= <i>Labeo</i> Haliday, 1833	
	<i>A. nigriceps</i> Kieffer, 1905			= <i>Neogonatopus</i> R.C.L. Perkins, 1905	
	<i>A. querceus</i> Olmi, 1984			= <i>Pseudogonatopus</i> R.C.L. Perkins, 1905	
	<i>A. serratus</i> Richards, 1939			= <i>Platygonatopus</i> Kieffer, 1906	
Subfamilie	Bocchinae			= <i>Agonatopoides</i> R.C.L. Perkins, 1907	
GENUS	<i>BOCCHUS</i> Ashmead, 1893	vliestangwespen		= <i>Allogonatopus</i> Haupt, 1938	
	<i>B. vernieri</i> Olmi, 1995			<i>G. albosignatus</i> Kieffer, 1904	
GENUS	<i>MYSTROPHORUS</i> Förster, 1856			= <i>G. dromedarius</i> (A. Costa, 1882) auct.	
	<i>M. formicaeformis</i> Ruthe, 1859	haltertangwesp		= <i>G. separatus</i> (Richards, 1939)	
Subfamilie	Anteoninae			= <i>G. albifrons</i> Olmi, 1984	
GENUS	<i>ANTEON</i> Jurine, 1807	bostangwespen		<i>G. bicolor</i> (Haliday, 1828)	
				<i>G. clavipes</i> (Thunberg, 1827)	
				var. <i>sepsoides</i> Westwood, 1833	

WETENSCHAPPELIJKE NAAM		NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM		NEDERLANDSE NAAM
	var. <i>barbatellus</i> Richards, 1939			= <i>M. puerilis</i> Stårcke, 1942	
	<i>G. distinctus</i> Kieffer, 1906			<i>M. sulcinodis</i> Nylander, 1846	heidesteekmier
	<i>G. distinguendus</i> Kieffer, 1905		GENUS	<i>SOLENOPSIS</i> Westwood, 1840	diefmieren
	<i>G. formicarius</i> Ljungh, 1810			<i>S. fugax</i> (Latreille, 1798)	diefmier
	<i>G. formicicolus</i> (Richards, 1939)		GENUS	<i>STENAMMA</i> Westwood, 1839	drentelmieren
	nec <i>G. pallidus</i> (Ceballos, 1927)			<i>S. debile</i> (Förster, 1850)	gewone drentelmier
	<i>G. helleni</i> (Raatikainen, 1961)			<i>S. westwoodi</i> Westwood, 1839	engelse drentelmier
	= <i>G. dichromus</i> Kieffer, 1906		GENUS	<i>STRONGYLOGNATHUS</i> Mayr, 1853	sabelmieren
	<i>G. lunatus</i> Klug, 1810			<i>S. testaceus</i> (Schenck, 1852)	sabelmier
	= <i>G. vollenhoveni</i> (Olmí & Currado, 1974)		GENUS	<i>TETRAMORIUM</i> Mayr, 1855	zaadmieren
	<i>G. planiceps</i> Kieffer, 1904			<i>T. caespitum</i> (Linnaeus, 1758)	zwarte zaadmier
	<i>G. spectrum</i> (Snellen van Vollenhoven, 1874)			<i>T. impurum</i> (Förster, 1850)	bruine zaadmier
	<i>G. striatus</i> Kieffer, 1905		Subfamilie	Dolichoderinae Forel, 1878	geurmieren
FAMILIE	EMBOLEMIDAE	PEERKOPWESPEN	GENUS	<i>TAPINOMA</i> Förster, 1850	draaigatjes
GENUS	<i>EMBOLEMUS</i> Westwood, 1833			<i>T. ambiguum</i> Emery, 1925	heidendraaigatje
	<i>E. reticulatus</i> van Achterberg & van Kats, 2000			<i>T. erraticum</i> (Latreille, 1798)	mergeldraaigatje
	<i>E. ruddii</i> Westwood, 1833		Subfamilie	Formicinae Lepeletier, 1836	schubmieren
	= <i>E. antennalis</i> (Kieffer, 1914)		GENUS	<i>CAMPONOTUS</i> Mayr, 1861	reuzenmieren
			Subgenus	<i>Camponotus</i> s.s.	echte reuzenmieren
				<i>C. ligniperda</i> (Latreille, 1802)	gewone reuzenmier
FAMILIE	FORMICIDAE	MIEREN	GENUS	<i>FORMICA</i> Linnaeus, 1758	grote schubmieren
Subfamilie	Ponerinae Lepeletier, 1836	oermieren	Subgenus	<i>Coptoformica</i> Müller, 1923	satermieren
GENUS	<i>PONERA</i> Latreille, 1804	staafmieren		<i>F. exsecta</i> Nylander, 1846	gewone satermier
	<i>P. coarctata</i> (Latreille, 1802)	staafmier		<i>F. pressilabris</i> Nylander, 1846	deuklipsatermier
			Subgenus	<i>Formica</i> s.s.	rode bosmieren
Subfamilie	Myrmicinae Lepeletier, 1836	knoopmieren		<i>F. polyctena</i> Förster, 1850	kale bosmier
GENUS	<i>ANERGATES</i> Forel, 1874	woekermieren		<i>F. pratensis</i> Retzius, 1783	zwartrugbosmier
	<i>A. atratulus</i> (Schenck, 1852)	woekermier		= <i>F. nigricans</i> Bondroit, 1912	
GENUS	<i>FORMICOXENUS</i> Mayr, 1855	gastmieren		= <i>F. cordieri</i> Bondroit, 1917	
	<i>F. nitidulus</i> (Nylander, 1846)	glanzende gastmier		<i>F. rufa</i> Linnaeus, 1761	behaarde bosmier
GENUS	<i>LEPTOTHORAX</i> Mayr, 1855	slankmieren		<i>F. truncorum</i> Fabricius, 1804	stronkmier
Subgenus	<i>Leptothorax</i> s.s.	grote slankmieren	Subgenus	<i>Raptiformica</i> Forel, 1913	roofmieren
	<i>L. acervorum</i> (Fabricius, 1793)	behaarde slankmier		<i>F. sanguinea</i> Latreille, 1798	bloedrode roofmier
	<i>L. grederi</i> (Mayr, 1855)	gladde slankmier	Subgenus	<i>Serviformica</i> Forel, 1913	renmieren
	<i>L. muscorum</i> (Nylander, 1846)	mosslankmier		<i>F. cunicularia</i> Latreille, 1798	bruine baardmier
Subgenus	<i>Myrafant</i> M.R. Smith, 1950	dwerfslankmieren		<i>F. fusca</i> Linnaeus, 1758	grauwzwarte mier
	<i>L. affinis</i> Mayr, 1855	boomslankmier		<i>F. lusatica</i> Seifert, 1997	duinbaardmier
	<i>L. albipennis</i> (Curtis, 1854)	stengelslankmier		<i>F. rufibarbis</i> Fabricius, 1793	rode baardmier
	= <i>L. tuberointerruptus</i> Bondroit, 1918			<i>F. transcaucasica</i> Nasonov, 1889	veenmier
	<i>L. nylanderi</i> (Förster, 1850)	bosslankmier	GENUS	<i>LASIUS</i> Fabricius, 1804	kleine schubmieren
	<i>L. tubereum</i> (Fabricius, 1775)	steenslankmier	Subgenus	<i>Cautolasius</i> Wilson, 1955	weidemieren
	<i>L. unifasciatus</i> (Latreille, 1798)	zwartbandslankmier		<i>L. flavus</i> (Fabricius, 1782)	gele weidemier
GENUS	<i>MYRMECINA</i> Curtis, 1829	oprolmieren		<i>L. myops</i> Forel, 1894	kleinoogweidemier
	<i>M. graminicola</i> (Latreille, 1802)	oprolmier	Subgenus	<i>Chthonolasius</i> Ruzsky, 1912	gele parasietmieren
GENUS	<i>MYRMICA</i> Latreille, 1804	steekmieren		<i>L. bicornis</i> (Förster, 1850)	langschubmier
	<i>M. gallienii</i> Bondroit, 1920	zeggensteekmier		<i>L. citrinus</i> Emery, 1922	langhaarmier
	<i>M. hirsuta</i> Elmes, 1978	ruige gaststeekmier		= <i>L. affinis</i> (Schenck, 1852)	
	<i>M. lobicornis</i> Nylander, 1846	kalme steekmier		<i>L. meridionalis</i> (Bondroit, 1920)	veldmier
	<i>M. lonae</i> Finzi, 1926	lepelsteekmier		<i>L. mixtus</i> (Nylander, 1846)	wintermier
	<i>M. microrubra</i> Seifert, 1993	kleine gaststeekmier		<i>L. sabularum</i> (Bondroit, 1918)	breedschubmier
	<i>M. rubra</i> (Linnaeus, 1758)	gewone steekmier		<i>L. umbratus</i> (Nylander, 1846)	schaduwmier
	= <i>M. laevinodis</i> Nylander, 1846		Subgenus	<i>Dendrolasius</i> Ruzsky, 1913	houtmieren
	<i>M. ruginodis</i> Nylander, 1846	bossteekmier		<i>L. fuliginosus</i> (Latreille, 1798)	glanzende houtmier
	<i>M. rugulosa</i> Nylander, 1849	kleine steekmier	Subgenus	<i>Lasius</i> s.s.	grauwe mieren
	<i>M. sabuleti</i> Meinert, 1861	zandsteekmier		<i>L. alienus</i> (Förster, 1850)	mergelmier
	<i>M. scabrinodis</i> Nylander, 1846	moerassteekmier	Subgenus	<i>L. brunneus</i> (Latreille, 1798)	boommier
	<i>M. schencki</i> Emery, 1895	kokersteekmier			
	<i>M. specioides</i> Bondroit, 1918	duinsteekmier			

WETENSCHAPPELIJKE NAAM		NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM		NEDERLANDSE NAAM	
GENUS	<i>L. niger</i> (Linnaeus, 1758)	wegmier	GENUS	= <i>C. affinis</i> (Vander Linden, 1827)	baardspinnendoders	
	<i>L. platythorax</i> Seifert, 1991	humusmier		<i>DIPOGON</i> Fox, 1897		
	<i>L. psammophilus</i> Seifert, 1992	buntgrasmier		Subgenus		<i>Deuteraenia</i> Suster, 1912
	<i>POLYERGUS</i> Latreille, 1804	amazonemieren		<i>D. bifasciatus</i> (Geoffroy in Fourcroy, 1785)		
	<i>P. rufescens</i> (Latreille, 1798)	amazonemier		= <i>D. hircanus</i> (Fabricius, 1798)		
FAMILIE	MUTILLIDAE	MIERWESPEN		= <i>D. intermedius</i> (Dahlbom, 1843)		
Subfamilie	Myrmosinae			<i>D. subintermedius</i> (Magretti, 1886)		
GENUS	<i>MYRMOSA</i> Latreille, 1796		GENUS	= <i>D. nitidus</i> (Haupt, 1927)		
	<i>M. atra</i> Panzer, 1801	bruine mier	Subgenus	<i>D. variegatus</i> (Linnaeus, 1758)		
	= <i>M. melanocephala</i> (Fabricius, 1793)			<i>PRIOCNEMIS</i> Schiødte, 1837	zaagpootspinnendoders	
Subfamilie	Mutillinae			<i>Prionemis</i> s.s.		
GENUS	<i>MUTILLA</i> Linnaeus, 1758			<i>P. agilis</i> Shuckard, 1837		
	<i>M. europaea</i> Linnaeus, 1758	grote mierwesp		= <i>P. obtusiventris</i> Schiødte, 1837		
GENUS	<i>SMICROMYRME</i> Thomson, 1870			<i>P. cordivalvata</i> Haupt, 1927		
	<i>S. rufipes</i> (Fabricius, 1787)	gewone mierwesp		<i>P. exaltata</i> (Fabricius, 1775)		
FAMILIE	SAPYGIDAE	KNOTSWESPEN		<i>P. fennica</i> Haupt, 1927		
Subfamilie	Sapyginae			<i>P. gracilis</i> Haupt, 1927		
GENUS	<i>SAPYGA</i> Latreille, 1796			<i>P. hyalinata</i> (Fabricius, 1793)		
	<i>S. clavicornis</i> (Linnaeus, 1758)	gewone knotswesp		= <i>P. femoralis</i> (Dahlbom, 1829)		
	<i>S. quinquepunctata</i> (Fabricius, 1781)	bonte knotswesp		<i>P. minuta</i> (Vander Linden, 1827)		
	<i>S. similis</i> (Fabricius, 1793)	bosknotswesp	Subgenus	<i>P. parvula</i> Dahlbom, 1845		
GENUS	<i>SAPYGINA</i> Costa, 1887			<i>P. propinqua</i> (Lepeletier, 1845)		
	<i>S. decemguttata</i> (Jurine, 1807)	kleine knotswesp		<i>P. pusilla</i> (Schiødte, 1837)		
				<i>P. schioedtei</i> Haupt, 1927		
FAMILIE	TIPHIIDAE	KEVERDODERS		<i>Umbripennis</i> Junco, 1946		
Subfamilie	Methochinae			<i>P. coriacea</i> Dahlbom, 1843		
GENUS	<i>METHOCHA</i> Latreille, 1804			<i>P. enslini</i> Haupt, 1927		
	<i>M. ichneumonides</i> Latreille, 1804	gladde mierwesp		<i>P. perturbator</i> (Harris, 1780)		
	= ? <i>M. articulata</i> (Latreille, 1792)			<i>P. susterai</i> Haupt, 1927		
Subfamilie	Tiphiinae		Subfamilie	Pompilinae		
GENUS	<i>TIPHIA</i> Fabricius, 1775		GENUS	<i>AGENIOIDEUS</i> Ashmead, 1902	muurspinnendoders	
	<i>T. femorata</i> Fabricius, 1775	gewone keverdoder		= <i>Aporoideus</i> Ashmead, 1902		
	<i>T. minuta</i> Vander Linden, 1827	kleine keverdoder	Subgenus	<i>Agenioideus</i> s.s.		
	<i>T. ruficornis</i> (Klug, 1810)	roodsprietige keverdoder		<i>A. apicalis</i> (Vander Linden, 1827)		
	= ? <i>T. unicolor</i> (Lepeletier, 1845)			<i>A. cinctellus</i> (Spinola, 1808)		
	= ? <i>T. polita</i> A. Costa, 1858			<i>A. sericeus</i> (Vander Linden, 1827)		
	<i>T. villosa</i> Fabricius, 1793	vroege keverdoder	GENUS	<i>A. usurarius</i> (Tournier, 1889)		
	= <i>T. morio</i> auct. nec Fabricius, 1787		Subgenus	<i>ANOPLIUS</i> Dufour, 1834	borstelspinnendoders	
				<i>Anoplus</i> s.s.		
FAMILIE	POMPILIDAE	SPINNENDODERS		<i>A. alpinobalticus</i> Wolf, 1965		
Subfamilie	Pepsinae			<i>A. caviventris</i> (Aurivillius, 1907)		
GENUS	<i>AUPLONUS</i> Spinola, 1841	metzelspinnendoders	Subgenus	<i>A. concinnus</i> (Dahlbom, 1843)		
	= <i>Pseudagenia</i> Kohl, 1884			<i>A. nigerrimus</i> (Scopoli, 1763)		
	<i>A. carbonarius</i> (Scopoli, 1763)	metzelspinnendoder		<i>Arachnoproctonus</i> Howard, 1901		
GENUS	<i>CALIADURGUS</i> Pate, 1946	tuinspinnendoders		<i>A. infuscatus</i> (Vander Linden, 1827)		
	= <i>Calicurgus</i> Lepeletier, 1845			<i>A. viaticus</i> (Linnaeus, 1758)		
	<i>C. fasciatellus</i> (Spinola, 1808)	tuinspinnendoder	GENUS	<i>APORINELLUS</i> Banks, 1911		
GENUS	<i>CRYPTOCHEILLUS</i> Panzer, 1806	rouwrandspinnendoders		= <i>Pompiloides</i> Dalla Torre, 1897 et auct.		
Subgenus	<i>Adonta</i> Bilberg, 1820			<i>A. sexmaculatus</i> (Spinola, 1805)	duinspinnendoder	
	= <i>Salus</i> Fabricius, 1804 nec Schranck, 1788		GENUS	<i>APORUS</i> Spinola, 1808		
	<i>C. fabricii</i> (Vander Linden, 1827)			<i>A. unicolor</i> Spinola, 1808	schildkopspinnendoder	
	= <i>C. variegatus</i> (Fabricius, 1793)			= <i>A. femoralis</i> Vander Linden, 1827		
	<i>C. notatus</i> (Rossi, 1792)		GENUS	<i>ARACHNOSPILA</i> Kincaid, 1900	zandspinnendoders	
			Subgenus	<i>Arachnospila</i> s.s.		

	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM		WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM
	<i>A. fumipennis</i> (Zetterstedt, 1838)		GENUS	<i>ANCISTROCERUS</i> Wesmael, 1836	muurwespen
Subgenus	<i>A. rufa</i> (Haupt, 1927)			<i>A. antilope</i> (Panzer, 1798)	
	<i>Ammosphex</i> Wilcke, 1942			= <i>A. pictus</i> (Curtis, 1826)	
	<i>A. abnormis</i> (Dahlbom, 1842)			<i>A. auctus</i> (Fabricius, 1793)	
	<i>A. alvarabnormis</i> (Wolf, 1965)			= <i>A. renimaculata</i> (Lepeletier, 1841)	
	<i>A. anceps</i> (Wesmael, 1851)			<i>A. dusmetiolus</i> (Strand, 1914)	
	= <i>A. unguicularis</i> (Thomson, 1870)			<i>A. gazella</i> (Panzer, 1798)	
	<i>A. ausa</i> (Tournier, 1890)			= <i>A. pictipes</i> Thomson, 1874	
	<i>A. consobrina</i> (Dahlbom, 1843)			<i>A. ichneumonideus</i> (Ratzeburg, 1844)	
	= <i>A. lanuginosus</i> (Haupt, 1927)			= <i>A. thomsoni</i> Blüthgen, 1938	
	<i>A. hedickei</i> (Haupt, 1929)			<i>A. nigricornis</i> (Curtis, 1826)	
	= <i>A. pseudabnormis</i> (Wolf, 1965)			= <i>A. callosus</i> (Thomson, 1870)	
	<i>A. silvana</i> (Kohl, 1886)			= <i>A. excisus</i> (Thomson, 1870)	
	<i>A. trivialis</i> (Dahlbom, 1843)			<i>A. oviiventris</i> (Wesmael, 1836)	
	<i>A. virgilabnormis</i> Wolf, 1976			= <i>A. constans</i> (Herrich-Schäffer, 1839)	
<i>A. wesmaeli</i> (Thomson, 1870)			= <i>A. viduus</i> (Herrich-Schäffer, 1839)		
<i>A. westerlundi</i> (F. Morawitz, 1893)			<i>A. parietinus</i> (Linnaeus, 1761)		
= <i>A. bohembabnormis</i> (Wolf, 1965)			= <i>A. affinis</i> (Herrich-Schäffer, 1839)		
Subgenus	<i>Anoplochares</i> Banks, 1939			<i>A. parietum</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>A. fuscomarginata</i> (Thomson, 1870)			<i>A. quadratus</i> (Panzer, 1799)	
	<i>A. minutula</i> (Dahlbom, 1842)			= ? <i>A. claripennis</i> Thomson, 1874	
	<i>A. spissa</i> (Schiodte, 1837)			<i>A. scoticus</i> (Curtis, 1826)	
GENUS	<i>EOFERREOLA</i> Arnold, 1935	platstuitspinnendoders		= <i>A. albotricinctus</i> (Zetterstedt, 1838)	
	<i>E. rhombica</i> (Christ, 1791)	vuurspinnendoder		<i>A. trifasciatus</i> (Müller, 1776)	
GENUS	<i>EPISYRON</i> Schiodte, 1837	roodpootspinnendoders		= <i>A. trimarginatus</i> (Zetterstedt, 1838)	
	<i>E. albonotatum</i> (Vander Linden, 1827)		GENUS	<i>DISCOELIUS</i> Latreille, 1809	behangerswespen
	<i>E. rufipes</i> (Linnaeus, 1758)			<i>D. dufourii</i> Lepeletier, 1841	
GENUS	<i>EVAGETES</i> Lepeletier, 1845	koekoeksspinnendoders		<i>D. zonalis</i> (Panzer, 1801)	
	= <i>Sophrhopompilus</i> Ashmead, 1902		GENUS	<i>EUMENES</i> Latreille, 1802	urntjeswespen
	<i>E. crassicornis</i> (Shuckard, 1837)			<i>E. coarctatus</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>E. dubius</i> (Vander Linden, 1827)			= <i>E. pedunculatus</i> auct. nec (Panzer, 1799)	
	<i>E. gibbulus</i> (Lepeletier, 1845)			<i>E. coronatus</i> (Panzer, 1799)	
	= <i>E. pilosellus</i> (Wesmael, 1851)			= <i>E. coarctatus</i> auct. nec (Linnaeus, 1758)	
	<i>E. littoralis</i> (Wesmael, 1851)			<i>E. papillarius</i> (Christ, 1791)	
	= <i>E. dunensis</i> (Wilcke, 1943)			<i>E. pedunculatus</i> (Panzer, 1799)	
	<i>E. pectinipes</i> (Linnaeus, 1758)		GENUS	<i>EUODYNERUS</i> Dalla Torre, 1904	
	<i>E. proximus</i> (Dahlbom, 1845)			<i>E. dantici</i> (Rossi, 1790)	
	<i>E. sahlbergi</i> (Morawitz, 1893)			<i>E. quadrifasciatus</i> (Fabricius, 1793)	
	= <i>E. implicatus</i> auct. nec (Haupt, 1941)			= <i>E. tomentosus</i> (Thomson, 1870)	
	<i>E. siculus</i> (Lepeletier, 1845)		GENUS	<i>GYMNOMERUS</i> Blüthgen, 1938	
	= <i>E. contemptus</i> (Tournier, 1890)			<i>G. laevipes</i> (Shuckard, 1837)	
	= <i>E. implicatus</i> (Haupt, 1941)			= <i>G. cognatus</i> (Dufour, 1839)	
GENUS	<i>HOMONOTUS</i> Dahlbom, 1843	boorspinnendoders		= <i>G. rubicola</i> (Dufour, 1839)	
	<i>H. sanguinolentus</i> (Fabricius, 1793)	boorspinnendoder	GENUS	<i>MICRODYNERUS</i> Thomson, 1874	microleemwespen
GENUS	<i>POMPILUS</i> Fabricius, 1798			<i>M. exilis</i> (Herrich-Schäffer, 1839)	
	<i>P. cinereus</i> (Fabricius, 1775)	grijze spinnendoder	GENUS	<i>M. nugdunensis</i> (de Saussure, 1855)	
	= <i>P. plumbeus</i> (Fabricius, 1787)			<i>ODYNERUS</i> Latreille, 1802	schoorsteenwespen
				= <i>Oplomerus</i> Westwood, 1840	
				= <i>Hoplomerus</i> Agassiz, 1846	
Subfamilie	Ceropalinae			<i>O. melanocephalus</i> (Gmelin, 1790)	
GENUS	<i>CEROPALES</i> Latreille, 1796	sluipspinnendoders		<i>O. reniformis</i> (Gmelin, 1790)	
	<i>C. maculata</i> (Fabricius, 1775)			<i>O. spinipes</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>C. variegata</i> (Fabricius, 1798)		GENUS	<i>PSEUDEPIPONA</i> de Saussure, 1856	
FAMILIE	VESPIDAE	PLOOIVLEUGELWESPEN		<i>P. herrichii</i> (de Saussure, 1856)	rode metselwesp
Subfamilie	Eumeninae	metselwespen		= <i>P. variegata</i> (Herrich-Schäffer, 1839) nec (Fabricius, 1793)	
GENUS	<i>ALLODYNERUS</i> Blüthgen, 1938	harige metselwespen	GENUS	= <i>P. basalis</i> (Smith, 1857)	
	<i>A. delphinalis</i> (Giraud, 1866)			<i>PTEROCHEILUS</i> Klug, 1805	
	<i>A. rossii</i> (Lepeletier, 1841)			= <i>Nannopterochilus</i> Blüthgen, 1961	
				<i>P. phaleratus</i> (Panzer, 1797)	baardwesp

	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM		WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM
GENUS	<i>D. pictus</i> (Fabricius, 1793)	bonte wantsendoder		<i>O. bipunctatus</i> Olivier, 1812	
Subgenus	<i>Ectemnius</i> Dahlbom, 1845	blokhoofdwespen		<i>O. haemorrhoidalis</i> Olivier, 1812	
	<i>Clythochrysus</i> A. Morawitz, 1864			= <i>O. victor</i> Lepeletier, 1845	
	<i>E. cavifrons</i> (Thomson, 1870)			<i>O. quattuordecimnotatus</i> Jurine, 1807	
	<i>E. lapidarius</i> (Panzer, 1804)			= <i>O. raptor</i> Lepeletier, 1845	
	<i>E. ruficornis</i> (Zetterstedt, 1838)			<i>O. trispinosus</i> (Fabricius, 1787)	
	= <i>E. nigrifrons</i> (Cresson, 1865)		GENUS	= <i>O. nigriceps</i> Olivier, 1812	
	<i>E. sexcinctus</i> (Fabricius, 1775)		Subgenus	<i>O. uniglumis</i> (Linnaeus, 1758)	
Subgenus	= <i>E. zonatus</i> (Panzer, 1797)			<i>Rhopalum</i> Stephens, 1829	kegelwespen
	<i>Ectemnius</i> s.s.		Subgenus	<i>Rhopalum</i> s.s.	
	<i>E. borealis</i> (Zetterstedt, 1838)			<i>R. clavipes</i> (Linnaeus, 1758)	
	= <i>E. nigrinus</i> (Herrich-Schäffer, 1841)		Subgenus	<i>Corynopus</i> Lepeletier & Brullé, 1835	
	<i>E. dives</i> (Lepeletier & Brullé, 1835)			<i>R. coarctatum</i> (Scopoli, 1763)	
	<i>E. guttatus</i> (Vander Linden, 1829)			<i>R. gracile</i> Wesmael, 1852	
Subgenus	<i>Hypocrabro</i> Ashmead, 1899			= <i>R. nigrinum</i> Kiesenwetter, 1849 nec (Herrich-Schäffer, 1841)	
	<i>E. continuus</i> (Fabricius, 1804)			= <i>R. kiesenwetteri</i> (A. Morawitz, 1866)	
	= <i>E. vagus</i> auct. nec Linnaeus, 1758		GENUS	<i>Tachysphex</i> Kohl, 1883	sprinkhanendoders
	var. <i>punctatus</i> (Lepeletier & Brullé, 1835)			<i>T. fulvitaris</i> (A. Costa, 1867)	
	<i>E. rubicola</i> (Dufour & Perris, 1840)			= <i>T. acrobates</i> (Kohl, 1878)	
Subgenus	<i>Metacrabro</i> Ashmead, 1899			<i>T. helveticus</i> Kohl, 1885	
	<i>E. cephalotes</i> (Olivier, 1792)			<i>T. nitidus</i> (Spinola, 1805)	
	= <i>E. quadricinctus</i> auct. nec (Fabricius, 1787)			= <i>T. ibericus borealis</i> Pulawski, 1971	
	<i>E. lituratus</i> (Panzer, 1804)			<i>T. obscuripennis</i> (Schenck, 1857)	kakkerlakkendoder
GENUS	<i>Entomognathus</i> Dahlbom, 1844			= <i>T. lativalvis</i> (Thomson, 1870)	
	<i>E. brevis</i> (Vander Linden, 1829)	wimperwesp		<i>T. panzeri</i> (Vander Linden, 1829)	
GENUS	<i>Lestica</i> Billberg, 1820	vlinderdoders		<i>T. pompiliiformis</i> (Panzer, 1805)	
Subgenus	<i>Lestica</i> s.s.			= <i>T. pectinipes</i> auct. nec (Linnaeus, 1758)	
	<i>L. alata</i> (Panzer, 1797)	ivoorwesp		= <i>T. nigripennis</i> (Spinola, 1808)	
	<i>L. subterranea</i> (Fabricius, 1775)	gewone vlinderdoder		<i>T. psammobius</i> (Kohl, 1880)	
Subgenus	<i>Solenius</i> Lepeletier & Brullé, 1835			<i>T. unicolor</i> (Panzer, 1809)	
	<i>L. clypeata</i> (Schreber, 1759)	kameelhalswesp		= <i>T. nitidus</i> auct. nec (Spinola, 1805)	
GENUS	<i>Lindenius</i> Lepeletier & Brullé, 1835		GENUS	<i>Tachytes</i> Panzer, 1806	
	<i>L. albilabris</i> (Fabricius, 1793)			<i>T. panzeri</i> Dufour, 1841	plompe sprinkhanendoder
	<i>L. panzeri</i> (Vander Linden, 1829)	halmvliegendoder	GENUS	<i>Trypoxylon</i> Latreille, 1796	pottenbakkerswespen
	<i>L. pygmaeus</i> (Rossi, 1794)			<i>T. attenuatum</i> F. Smith, 1851	
	ssp. <i>armatus</i> (Vander Linden, 1829)			<i>T. clavicerum</i> Lepeletier & Serville, 1828	
GENUS	<i>Mellinus</i> Fabricius, 1790	vliegendoders		<i>T. figulus</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>M. arvensis</i> (Linnaeus, 1758)	gewone vliegendoder		<i>T. medium</i> de Beaumont, 1945	
	= <i>M. compactus</i> Handlirsch, 1888			<i>T. minus</i> de Beaumont, 1945	
	<i>M. crabroneus</i> (Thunberg, 1791)	bleke vliegendoder	Subfamilie	Astatinae	
	= <i>M. sabulosus</i> (Fabricius, 1787)		GENUS	<i>Astata</i> Latreille, 1796	
GENUS	<i>Miscophus</i> Jurine, 1807	spinnetjesdoders		<i>A. boops</i> (Schränk, 1781)	grote wantsendoder
	<i>M. ater</i> Lepeletier, 1845			<i>A. minor</i> Kohl, 1885	kleine wantsendoder
	= <i>M. maritimus</i> F. Smith, 1858		GENUS	<i>Dryudella</i> Spinola, 1843	
	<i>M. bicolor</i> Jurine, 1807			<i>D. pinguis</i> (Dahlbom, 1832)	noorse wantsendoder
	<i>M. concolor</i> Dahlbom, 1844			<i>D. stigma</i> (Panzer, 1809)	slanke wantsendoder
	<i>M. niger</i> Dahlbom, 1844		Subfamilie	Pemphredoninae	
	<i>M. spurius</i> (Dahlbom, 1832)		GENUS	<i>Diodontus</i> Curtis, 1834	
GENUS	<i>Nitela</i> Latreille, 1809	stofluizendoders		<i>D. insidiosus</i> Spooner, 1938	
	<i>N. borealis</i> Valkeila, 1974			<i>D. luperus</i> Shuckard, 1837	
	<i>N. spinolae</i> Latreille, 1809			<i>D. minutus</i> (Fabricius, 1793)	
GENUS	<i>Oxybelus</i> Latreille, 1796	spieswespen		<i>D. tristis</i> (Vander Linden, 1829)	
	<i>O. argentatus</i> Curtis, 1833		GENUS	<i>Mimesa</i> Shuckard, 1837	roodlijfcicadendoders
	= <i>O. mucronatus</i> auct. nec (Fabricius, 1793)			<i>M. bicolor</i> (Jurine, 1807)	
	var. <i>bouwmanni</i> Verhoeff, 1948			<i>M. bruxellensis</i> Bondroit, 1934	
	= <i>O. elegantulus</i> Gerstäcker, 1867			<i>M. equestris</i> (Fabricius, 1804)	
	<i>O. lineatus</i> (Fabricius, 1787)			= <i>M. rufa</i> (Panzer, 1805)	
	<i>O. mandibularis</i> Dahlbom, 1845				
	= <i>O. sericatus</i> Gerstäcker, 1867				

	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM		WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM
	<i>M. lutaria</i> (Fabricius, 1787)			<i>S. enslini</i> Blüthgen, 1953	
	= <i>M. shuckardi</i> Wesmael, 1852			<i>S. troglodytes</i> (Vander Linden, 1829)	
GENUS	<i>MIMUMESA</i> Malloch, 1933	zwartlijfcicadendoders	GENUS	<i>STIGMUS</i> Panzer, 1804	stigmawespen
	<i>M. atratina</i> (F. Morawitz, 1891)			<i>S. pendulus</i> Panzer, 1804	
	<i>M. beaumonti</i> (van Lith, 1949)			<i>S. solskyi</i> A. Morawitz, 1864	
	<i>M. dahlbomi</i> (Wesmael, 1852)		Subfamilie	Bembicinae	
	<i>M. littoralis</i> (Bondroit, 1934)			= Nyssoninae	
	<i>M. sibiricana</i> R. Bohart, 1976	Siberische cicadendoder	GENUS	<i>ALYSSON</i> Panzer, 1806	
	= <i>M. sibirica</i> Gussakovskij, 1937			<i>A. pertheesi</i> Gorski, 1852	
	<i>M. spooneri</i> (Richards, 1948)			<i>A. spinosus</i> (Panzer, 1801)	
GENUS	<i>M. unicolor</i> (Vander Linden, 1829)			= <i>A. fuscatus</i> (Panzer, 1798)	
	<i>PASSALOECCUS</i> Shuckard, 1837			= <i>A. bimaculatus</i> (Panzer, 1798)	
	<i>P. borealis</i> Dahlbom, 1844		GENUS	<i>ARGOGORYTES</i> Ashmead, 1899	
	<i>P. brevilabris</i> Wolf, 1958			<i>A. fargeii</i> (Shuckard, 1837)	
	<i>P. clypealis</i> Faester, 1947			<i>A. mystaceus</i> (Linnaeus, 1761)	
	<i>P. corniger</i> Shuckard, 1837		GENUS	<i>BEMBIX</i> Fabricius, 1775	
	<i>P. eremita</i> Kohl, 1893			<i>B. rostrata</i> (Linnaeus, 1758)	harkwesp
	<i>P. gracilis</i> (Curtis, 1834)		GENUS	<i>DIDINEIS</i> Wesmael, 1852	
	= <i>P. turionum</i> Dahlbom, 1845			<i>D. lunicornis</i> (Fabricius, 1798)	maansikkelwesp
	= <i>P. brevicornis</i> A. Morawitz, 1864		GENUS	<i>GORYTES</i> Latreille, 1804	cicadendoders
	<i>P. insignis</i> (Vander Linden, 1829)			<i>G. fallax</i> Handlirsch, 1888	
	<i>P. monilicornis</i> Dahlbom, 1842			<i>G. laticinctus</i> (Lepeletier, 1832)	
	<i>P. singularis</i> Dahlbom, 1844			<i>G. quadrifasciatus</i> (Fabricius, 1804)	
	= <i>P. tenuis</i> A. Morawitz, 1864			<i>G. quinquecinctus</i> (Fabricius, 1793)	
GENUS	<i>PEMPHREDON</i> Latreille, 1796	bladluizendoders		<i>G. quinquefasciatus</i> (Panzer, 1798)	
	<i>P. austriaca</i> (Kohl, 1888)		GENUS	<i>HARPACTUS</i> Shuckard, 1837	
	= <i>P. enslini</i> auct. nec (Wagner, 1932)			= <i>Dienoplus</i> W. Fox, 1893	
	<i>P. baltica</i> Merisuo, 1972			<i>H. lunatus</i> (Dahlbom, 1832)	
	<i>P. inornata</i> Say, 1824			<i>H. tumidus</i> (Panzer, 1801)	
	= <i>P. shuckardi</i> (A. Morawitz, 1864)		GENUS	<i>LESTIPHORUS</i> Lepeletier, 1832	knoop-cicadendoders
	<i>P. lethifer</i> (Shuckard, 1837)			<i>L. bicinctus</i> (Rossi, 1794)	
	= <i>P. fabricii</i> (Müller, 1911)			<i>L. bilunulatus</i> A. Costa, 1869	
	= <i>P. littoralis</i> (Wagner, 1918)		GENUS	<i>NYSSON</i> Latreille, 1802-1803	koekoeksgraafwespen
	<i>P. lugens</i> Dahlbom, 1842			<i>N. dimidiatus</i> Jurine, 1807	
	<i>P. lugubris</i> (Fabricius, 1793)			var. <i>distinguendus</i> Chevrier, 1867	
	<i>P. montana</i> Dahlbom, 1845			<i>N. interruptus</i> (Fabricius, 1798)	
	<i>P. morio</i> Vander Linden, 1829			<i>N. maculosus</i> (Gmelin, 1790)	
	= ? <i>P. clypealis</i> Thomson, 1870			<i>N. niger</i> Chevrier, 1868	
	<i>P. rugifer</i> (Dahlbom, 1844)			<i>N. quadriguttatus</i> Spinola, 1808	
	= <i>P. wesmaeli</i> (A. Morawitz, 1864)			<i>N. spinosus</i> (Forster, 1771)	
	= <i>P. scoticus</i> Perkins, 1929			<i>N. trimaculatus</i> (Rossi, 1790)	
	= <i>P. mortifer</i> Valkeila, 1972		Subfamilie	Philanthinae	
GENUS	<i>PSEN</i> Latreille, 1796		GENUS	<i>CERCERIS</i> Latreille, 1802-1803	knoopwespen
	<i>P. ater</i> (Olivier, 1792)			<i>C. arenaria</i> (Linnaeus, 1758)	snuittorrendoder
GENUS	<i>PSENLULUS</i> Kohl, 1896	bladvlooiendoders		<i>C. interrupta</i> (Panzer, 1799)	
	<i>P. concolor</i> (Dahlbom, 1843)			<i>C. quadricincta</i> (Panzer, 1799)	
	<i>P. fuscipennis</i> (Dahlbom, 1843)			<i>C. quadrifasciata</i> (Panzer, 1799)	
	<i>P. laevigatus</i> (Schenck, 1857)			<i>C. quinquefasciata</i> (Rossi, 1792)	
	<i>P. pallipes</i> (Panzer, 1798)			<i>C. ruficornis</i> (Fabricius, 1793)	
	= <i>P. atratus</i> (Fabricius, 1804)			<i>C. rybyensis</i> (Linnaeus, 1771)	groefbijendoder
	= <i>P. brevitarsis</i> Merisuo, 1937			= <i>C. ornata</i> (Fabricius, 1790)	
	<i>P. schencki</i> (Tournier, 1889)			<i>C. sabulosa</i> (Panzer, 1799)	
GENUS	<i>SPILOMENA</i> Shuckard, 1838	tripsendoders	GENUS	<i>PHILANTHUS</i> Fabricius, 1790	
	<i>S. beata</i> Blüthgen, 1953			<i>P. triangulum</i> (Fabricius, 1775)	bijenwolf
	= <i>S. expectata</i> Valkeila, 1957				
	<i>S. curruca</i> (Dahlbom, 1843)				